

رویداد ۲۴، لایحه‌های جعفری، بحران آبی در کشور یک واقعیت است اما برخی خواهان پذیرش آن نیستند. عده‌ای با لنگار این واقعیت، به افزایش مصرف دلن می‌زنند. به همین دلیل برنامه‌های آبی کشور روزه‌روز در حال پیشرفت هستند. این بحران صرفاً به تنش آبی هم منتهی نمی‌شود و بر فرونشست هم فرسایش‌های جدی می‌گذارد. بارندگی با یک سوم و تبخیر ماه سه برابر میانگین جهانی است.

حمید میرزاده، کارشناس محیط زیست، معتقد است که بحران آب در ایران بزرگترین بحران محیط زیستی کشور است، او می‌گوید: «بحران واقعاً در

اولین نسل بشر هستیم که بستر خشک کارون را دیده‌ایم»
کیم و به وسط کریر بریم، یعنی بحران داریم»
میرزاده معتقد است: «ریشه بحران آب در عدم درک واقعیت منبغ است. به قول یکی از فعالان محیط زیست فکر می‌کردیم یک بلا پولادار داریم و می‌تولیم هرچا خواستیم چک بکنیم امروز کشوری هستیم که بیشترین درگیری با فرونشست و بیشترین جمعیت درگیر با آلودگی و آلودگی در کشور است. مطلقه مرطوب ایران است و فرونشست برخورداره و بسیاری از روستاها در چند دهه اخیر تخلیه شده‌اند. امروز نتراتری آب و بیرق و گل‌هم به بحران‌ها اضافه شده اما هنوز عده‌ای معتقدند که با بحران مواجه نشدیم. عده‌ای با نگاه تکنوکراسی می‌خواهند همه چیز را حل مشکلات وجود دارد در دهه ۷۰ وقتی صحبت از خشک شدن دریاچه ارومیه می‌شد، مردم را مستخره می‌کردند و می‌گفتند مگر چنین چیزی امکان دارد؟ این نگاه در کشور ما وجود دارد و همین نگاه باعث بحران آب شده است»
این کارشناس محیط زیست معتقد است: «طرح لنفال آب از جنوب به هیچ وجه نجات‌بخش نیست. مثل این که یک مریض سرطان دارد و ما احساس می‌کنیم برای اینکه درد نکشد، مسکن به او می‌دهیم. آیا بیساری با مسکن درمان می‌شود؟ قطعاً نه و حتی بیساری پیشرفت هم می‌کند ما دچار نتراتری آب در کشاورزی و صنعت و مصرف خلگی هستیم! ما در اقلیم خشک، صنعت فولاد راه انداختیم ما دچار بلبلداری منبغ هستیم و با انتقال آب مشکل اساسی حل نشده است، فقط آب را برای تخلی تأمین می‌کنیم که رانلمان پایین دارند و فقط آب مصرف می‌کنند. تجربه به ما نشان داده که در کشور

چند سال بعد و در سال ۱۳۳۶، مجلس شورای ملی طرح الحاق بحیرین به ایران به عنوان استان چهاردهم را رسماً تصویب کرد و ایران بر حاکمیت خود بر این جزیره رسماً تأکید گذاشت. دولت عریستان نیز در صدد تأسیس اتحادیه‌ای بود که در آن بحیرین نیز به عنوان کشوری مستقل شناخته می‌شود. منوچهر قبال، نخست‌وزیر وقت، در جواب یکی از نمایندگان مجلس درباره این شایعه گفت: «ما رولوط سیلسی خود را با هر دولتی که سعی می‌کند بیسیلی با بحیرین بندت را بد قطع خواهیم کرد. اینگونه اقدامات را روشی خصمه نسبت به خود شناخته و تجاوزی علیه حق حاکمیت خویش می‌دلم و تا آخرین قطره خون خود با آن مبارزه خواهیم کرد، با وجود این اظهارات، دولت عریستان در همان زمان ترفقی را با حاکم بحیرین امضا کرد که عریستان را در نشت بحیرین شریک می‌کرد و وزارت خارجه ایران نسبت به این موضوع اعتراض کرد و آن را تجاوز به حقوق ایران و غیرمعتبر خواند در سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد و تا سال ۱۳۴۰ چند بار سخن از حمله نظامی بری گرفته‌شده بحیرین بوده که هیچ گاه عملی نشد. استقلال بحیرین بریتانیا در سال ۱۳۴۳ مذاکراتی

برای هر قطره آب باید برنمه داشته باشیم اما در طرح مدیریت آب، هنوز طرح و اجرا نکرده، آب‌سره‌ای اضافی شکل می‌گیرند. تمام لن لنفال آب شور به فلات مرکزی از زمانی که در دهان برخی کاشته شد، از آن طرف طرح‌های جدید آب‌بری شکل گرفت و به فکر توسعه صنعت افتادند. در نتیجه انتقال آب نه تنها مشکل را حل نمی‌کند، بلکه مشکلات جدیدی به وجود خواهد آورد و ترنقات جدیدی در مصرف آب شکل می‌گیرد»
میرزاده می‌گوید: «اعداد دقیق آب را کلهی وزارت نیرو اعلام می‌کنند اما عده‌ای در آن شک دارند. آب در این سال‌ها به یک مریض لیشی تبدیل شده و درلوه اعداد آن سؤال وجود دارد مثلاً اینکه میزان مصرف آب تجدیدپذیر سالانه ۹۶ میلیارد مترمکعب است و ۹۰ درصد آب کشور در کشاورزی، ۶ درصد در خانگی و ۴ درصد هم در بخش صنعتی مصرف می‌شود. کارشناس‌های مستقل در این بین شک دارند و معتقدند که محاسبه آب‌های تجدیدپذیر زیر سؤال است و وزارت نیرو می‌گوید ما دچار خشکالی هستیم اما هنوز صحبت‌اش با اعداد قدیمی است. وقتی درباره تنش آبی در شهرها صحبت می‌کنیم، یعنی تنش آب در آب شرب رخ داده است. تمام کاتشوره‌های بزرگ ما دچار تنش آبی هستند. مشهد، تهران، اصفهان، تبریز، اهواز و شیراز دچار تنش آبی هستند و قرار بود برای تیشان یک ستاد واکنش سریع اتفاق بیفتد مثلاً ما در کشور، مسأله جزیرهای کار کردن است نگاه زیست بومی در کشور ما، از بند تصمیم‌گیران کشور، متأسفانه یک نگاه فلتزی تلقی شده است کارشناسان محیط زیست هم معتقدند که مصرف آب به حدی رسیده که ۸۰ درصد آب‌های تجدیدپذیر مصرف شده و آینده پیش رو چندان خوشایند نیست»

تضمنی به سستی رفتیم که آب شور دریا را شیرین

تاریخ گردوی

بحیرین چگونه از خاک ایران جدا شد؟

پنهانی با دولت ایران نجام داد و پیشنهاد واگذاری سه جزیره تنب بزرگ، تنب کوچک و بوموسی را بحیرین را به عنوان کشوری مستقل به رسمیت شناخت
این اقدامات باعث حمله‌ور شدن احزاب پان ایرانیست به دولت شد او داد و شاه را متقابل به این کرد از ادعای تعلق بحیرین به ایران دست بردارد
در سال ۱۳۴۷، عریستان سعردی از لیر بحیرین به عنوان رئیس یک کشوری استقلال کرد. محمدرضاشاه در اعتراض به این اقدام سفر خود را به عریستان لغو کرد ولی این اعتراض به نتیجه نرسید و شاه در همان سال و به طور رسمی به عریستان سفر کرد شاه پس از نجام مذاکراتی با دولت سعردی، برای نخستین بار و در سال ۱۳۴۷ اعلام کرد ایران حاضر است از ادعای ملکیت بر بحیرین دست بردارد
هزرمیان سلامان ملی نیز وارد موضوع شد و میان مردم بحیرین یک نظر عمومی برقرار کرد مردم بحیرین با اکثریت آرا به نفع استقلال این کشور رای دادند و سازمان ملی متحد گزارشی مبنی بر خواست استقلال بحیرین از ایران تهیه کرد شورای لیت بر اساس این گزارش استقلال بحیرین از ایران را تصویب کرد و بحیرین در ۲۳ مرداد ماه سال ۱۳۴۹ از ایران جدا شد. محمدرضاشاهنشاهی ایران می‌دانند که توسط پهلری نخستین کسی بوده که استقلال بریتانیا در سال ۱۳۴۳ مذاکراتی

رویداد ۲۴، سرزمین بحیرین در دوران باستان جزوی از ابرپادوری ایران بود اما در اغلب دوره‌های تاریخ حکمرانی محلی و خودمختار داشت. پرتغلی‌ها یک بار در قرن نوزدهم بحیرین را اشغال کردند و پس از آن‌ها نیز آل خلیفه مدتی بر سرزمین حکمرانی می‌کردند. با بیرون رفتن آل‌خلیفه نیز بحیرین حکومتی محلی داشت و با نظارت ابرپادوری بریتلیای کتیر اداره می‌شد.
آغاز ماجرا
در دوران قاجار و در اوایل حکومت پهلری، دولت انگلستان تبعیت بحیرین را به ایران واگذار کرد و ایران پس از آن تلاش کرد بحیرین را رسماً به خاک خود ضمیمه کند. در واقع دولت ایران تا سال ۱۳۹۹ یازده بار تلاش کرد بحیرین را رسماً تحت حاکمیت خود درآورد حتی در زمان نخست وزیر صدق، یک صندلی خالی در مجلس شورای ملی به نمایندگی بحیرین مین شد که به صورت نمادین سیادت ایران بر سرزمین جنوبی را اعلام کند و بحیرین در نقشه‌های جغرافیایی به عنوان چهاردهمین استان ایران معرفی می‌شد. این‌ها همه در حالی بود که بحیرین حکومتی مستقل داشت که پیوند سیاسی و دیپلماتیکی با ایران نداشت

تضمنی به سستی رفتیم که آب شور دریا را شیرین

آگهی مناقصه عمومی مرحله دوم - نوبت دوم (خرید آسفالت)

متقاضیان بایستی تا مورخه ۱۴۰۳/۰۵/۲۸ اقدام به دریافت اسناد از سامانه ستا نمایند. شهرداری سراب در نظر دارد برابر بند سوم مصوبه شماره ۳۳۳ مورخه ۱۴۰۳/۰۳/۱۹ شورای اسلامی شهر سراب به منظور خرید آسفالت تا مقدار ۳۰۰۰ تن را از طریق آگهی مناقصه عمومی به شرکتها و پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید. لذا شرکت ها و پیمانکاران واجد شرایط میتوانند از تاریخ نشر آگهی مناقصه با مراجعه به سامانه ستاد اسناد را دریافت نمایند. شرایط شرکت در مناقصه:
۱- سقف اعتبارات پیش بینی شده برای خرید آسفالت تا سقف ۶۷۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال میباشد.
۲- متقاضیان جهت شرکت در مناقصه باید ۵ درصد مبلغ سقف پیش بینی شده، ۳۳۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال را به صورت ضمانت نامه بانکی و یا اوریز به حساب شماره ۳-۳۳۶۷۸۱۸-۱۱-۲۰۱۱-۱۱-۱۸۰۶۰۰۲۰۱۱-IR نزد بانک قرض الحسنه مهر ایران بنام شهرداری سراب (شعبه ۰۳-۳۳۶۷۸۱۸-۱۱-۲۰۱۱-۱۱-۱۸۰۶۰۰۲۰۱۱-IR) و رسید آن را قبل از اتمام مهلت آگهی در پاکت سر بسته تحویل دبیرخانه شهرداری نمایند. %
۳- کلیه شرایط مناقصه در سامانه تدارکات الکترونیکی (ستاد) قابل مشاهده میباشد.
۴- سپرده نفقات اول تا سوم تا زمان انعقاد قرارداد با برنده مناقصه در حساب سپرده شهرداری باقی خواهد ماند.
۵- شهرداری سراب در رد یا قبول پیشنهادات مختار میباشد.
۶- هزینه آگهی مناقصه به عهده برنده مناقصه میباشد
۷- آخرین مهلت ارسال پیشنهادات: تا آخر وقت اداری مورخه ۱۴۰۳/۰۶/۰۷ می باشد.
۸- شماره نیاز سامانه ستاد ۰۰۰۱۷۳۰۰۰۵۸۱۳۰۰۳۰۰۳۰۰۰

محمد رضا علیپور آزاد - شهردار سراب

دین و اندیشه

آیا همه کارهای انسان دارای حکم شرعی است؟

پسبح غلط داده باشی به خدا دروغ بستی. ه‌ا در حدیث دیگر امام می‌فرماید آنچه را ما گفتیم برای شما تکلیف است و آنچه را نگفتیم، شما نیز نگویید. مفهوم اینگونه احادیث در این

محمدتقی سهرابی (فر استاد درس خارج فقه و اصول حوزه علمیه قم): از اساسی‌ترین مباحث در فلسفه فقه، گستره احکام شریعت است. آیا همه امور زندگی بشر در زیر مجموعه احکام پنج‌گانه (واجب، حرام، منسحب، مکروه و مباح) قرار دارد؟ آیا همه مسائل زندگی امروز، اعم از مسائلی که شبیه آن در گذشته بوده مثلند «داد و ستد با پول» و مسائلی که در گذشته مشابه نداشته است مانند رمز ارز و نظام سرمایه داری، در محدوده حکم شرعی قرار می‌گیرد؟
در دوران معاصر، قول به «فراگیری احکام شرعی بر همه شئون زندگی بشر» از سوی برخی فقیهان مطرح شده است. طبیعتاً دنباله این باور، کلیات و جزئیات زندگی انسانها، همجنون ترافیکی، آلودگی هوا، شهرسازی، نقشه داخلی و چیدمان منازل و محل کار، تربیت، فرهنگ سازی، طبیعت و مناجله بیماران، تلقیح مصنوعی، جراحی‌های ضروری و غیر ضروری و ... منسحب به یکی از احکام پنج‌گانه خواهد بود. مثله حاضر درصدد بیان این نکته پایه و مبنایی است که احکام شرعی در صدر روز بروز منطقه خلی از حکم شرعی، گسترش یافته است از نگاه نگارنده، امروزه تصور فراگیر بودن احکام شرعی علاوه بر پیامال کردن حق خداوند و حق مردم، پوست خوربه زیر پای حاکمیت دینی است. صرف بیشترین اثری حاکمان دینی جهت اجرای انبوهی از احکامی که دینی بودن آنها کاملاً مبهم است، توان آنها در رسیدن جامعه به مقصد علی دینی لسانی را کاهش خواهد داد یکی از پیش شرطهای سیر انقلاب اسلامی به سوی آرزوهای جهانی و ناب، تمرکز بر یقینات و اعتراض از مشهورات شرع نای نامعتبر است. لازم به یادآوری است که عمل به تکلیف احتمالی در حوزه فردی، نه تنها منعی ندارد بلکه موجب ثواب و خداوند است، ولی آنچه که جان، مال و کرامت دیگر انسانها مطرح است و آنچه که فقه وارد عرصه حکومت و سیاست می‌شود، اعمال تکلیف احتمالی، نه مطلوب، که مرود است. در سطور زیر با استناد به قرآن، حدیث و آرای فقیهان، از دو محدوده سخن می‌گیریم که تصحیح احکام شرعی در آنها منعی است:

۱- محدوده خالی از حکم شرع
شوراهد قرنی و حدیثی حاکی از آنست که خداوند محدوده‌ای از امور زندگی بشر را آزاد و بدون حکم شرعی گذاشته است برخی از این شورهاد را مرور می‌کنیم:

۱- محدوده خالی از حکم شرع
شوراهد قرنی و حدیثی حاکی از آنست که خداوند محدوده‌ای از امور زندگی بشر را آزاد و بدون حکم شرعی گذاشته است برخی از این شورهاد را مرور می‌کنیم:

۱- محدوده خالی از حکم شرع
شوراهد قرنی و حدیثی حاکی از آنست که خداوند محدوده‌ای از امور زندگی بشر را آزاد و بدون حکم شرعی گذاشته است برخی از این شورهاد را مرور می‌کنیم:

۱- محدوده خالی از حکم شرع
شوراهد قرنی و حدیثی حاکی از آنست که خداوند محدوده‌ای از امور زندگی بشر را آزاد و بدون حکم شرعی گذاشته است برخی از این شورهاد را مرور می‌کنیم:

نکته مشترک است که حکم شرعی، همه امور زندگی بشر را شامل نمی‌شود.
آرای فقیهان
علمان و فقیهان بسیاری با توجه به شورهاد قرنی، حدیثی و ... بر محدوده خالی از حکم شرعی معتقد شده‌اند:

الف) فیض کاشانی (قرن ۱۱ ق)
ب) شیخ حسین ترکلی (قرن ۱۱)
ج) پرفس بحرائی
د) ملا احمد ترانی (استاد شیخ انصاری) (۱۱۸۵-۱۲۴۵ ق)
ه) محقق تائینی (۱۲۷۱-۱۳۵۵ ق) / ۱۳۳۹- (ش)
و) آیت الله بروجردی (۱۲۹۲ ق-۱۳۸۰ ق / ۱۳۵۴ ش-۱۳۴۰ ش)
ز) مرتضی مطهری (۱۲۹۸-۱۳۵۸ ش)
ط) امام خمینی (۱۲۸۱-۱۳۸۱ ش) و ...
۲- مشهور شدن شمول شریعت
علی‌رغم امله فوق، این نظر متضاد رواج پیدا می‌کند در اسلام هیچ واقعه‌ای خلی از حکم شرعی نیست و فقیه معاصر تصریح می‌کنند که برخلاف احادیثی که بر منطقه مسکوت در فقه دلالت دارد، خلی نبودن هیچ واقعه‌ای از حکم، شهرت یافته است!!!

۳- محدود خالی از حکم مطمئن شرع
در کنار محدوده خالی از حکم شرعی، محدوده وسیعی از کش‌های فردی، اجناسی وجود دارد که در گذشته به احتمال زیاد دارای حکم شرعی بوده اما حکم شرعی آنها برای لسان امروز روشن و واضح نیست فاصله زمانی هزار و دوست ساله، محل‌ها، تعریف‌ها، لهما‌های متعدد در فهم معنای متن، آتش سوزی کاتسولدها و از بین رفتن منابع و ... دست یابی به امله مطمئن را به حداقل رسانده است بنده در مقاله‌ای دیگر عرض کردم که نامطمئن بودن امله فقهی چندان است که، بسیاری از فقیهان علیرغم جایگاه والاّی فقهی، از فتوا دادن حتی در موضوعات فردی، پرهیز کردند. برخی بر کافی نبودن امله مجرد تصریح کردند. در مجموع فقه، استناد به آرای به ظاهر مشهور فقیهان پیشین، جایگزین استناد به منبغ اصلی (قرآن و حدیث) شد. شاید اختلاف شدید و غیر متعارف فتاوا، بهترین دلیل بر متفق نبودن بسیاری از امله و منابع است. فیض کاشانی می‌گوید اختلاف آنچنان بالا گرفته که گاه در یک مسأله هست یا سی قول پیدا می‌شود و می‌توانم بگویم که با مسأله نیست مگر اینکه به نوعی در آن اختلاف واقع شده است. شیخ یوسف بحرانی در یک مسأله فقهی چهارده قول نقل می‌کند. در دوران معاصر نیز قولی دیگر در همان مسأله افروده می‌شود تغییر رای فقهی در مسائل فقهی لمری شیع و رایج است و حتی این تغییر گاه در دو بخش از یک کتاب اتفاق میافتد. برای مثال شیخ طوسی خوردن مارماهی را حرام دانسته و فتوا داده کسی که آن را حلال بداند تکلیف او واجب است. اما در جایی دیگر از همان کتاب خوردن مارماهی را مکروه دانسته است. بدیهی است که اینهمه اختلاف و تغییر رای، گاه به دلیل فقدان امله و گاه حاکی از ضعف عدم اعتقاد امله است حال با این وضعیت امله، با این پرسش بزرگ و مهم مواجهیم که بینداران در این محدوده وسیع خلی از حکم مطمئن چه باید بکنند؟ به نظر می‌رسد قرآن، احادیث و آرای برخی فقیهان در این باره سخن گفته‌اند:

از برخی آیات این معنا برداشت می‌شود که پیش شرط تحقق حکم شرعی، علم است و صرف حدس و گمان به وجود حکم شرعی، سبب تحقق حکم شرعی نمی‌شود: «لا یكلف الله نفساً الاّ ما آتاهها» (طلاق / ۷) ترجمه: خدا هیچ کس را راجز به آنچه به او داده است تکلیف نمی‌کند. مرحوم ترائقی در تفسیر آیه می‌فرماید (یتما، ما آتاهها) باید یقینی باشد. به عبارت دیگر اگر خداوند از ظریقی یقینی، تکلیفی به انسانها ابلاغ کرده باشد، انسان‌ها مکلف به انجام آن هستند. در غیر اینصورت تکلیفی نخواهد بود «ولا تکلف ما لیس لک به علم» (اسراء / ۳۷) ترجمه: آنچه را که نمی‌دانی پیروی مکن. علامه طباطبائی در تفسیر آیه می‌فرماید: «آیه از پیروی از آنچه به آن علم نداریم نهی می‌کند و اطلاق آیه شامل تبعیت... ادامه در همین صفحه

ادامه از همین صفحه...

اعتمادی و عملی است و خلاصه اش این می‌شود که آنچه را نمی‌دانی معتقد نشا و آنچه را نمی‌دانی نگو و آنچه را نمی‌دانی انجام نده، زیرا همه اینها تبعیت و پیروی از غیر علم است»
«وَإِنْ نَفَعْنَا كَثْرًا مِنْ فِی الْأَرْضِ بِضَلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ یَتَّبِعُونَ إِلَّا لظَنًّا وَإِنْ هُمْ إِلَّا یَهْتَدُونَ» (انعام/ ۱۱۶) ترجمه: و اگر از بیشتر مردم این سر زمین پیروی می‌کنی تو را از راه خدا گمراه می‌کنند، زیرا که آنان تنها از گمان پیروی می‌کنند و تنها حدس و تخمین می‌زنند. علامه طباطبائی در تفسیر این آیه می‌فرماید: در معارف الهی و در شریعت الهی، تبعیت از ظن و سخن از روی حدس و تخمین، سبب گمراهی است ایشان در ادامه می‌فرماید «حق» یا ظن آشکار نمی‌شود چرا که ظن ملازم با جهل و عدم اطمینان است.
«وَمَا یَمُنُّ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا یُبْرِئُ مِنَ الْعَقَبِ» (یونس/ ۳۶) ترجمه: بیشتر آنان تنها از گمان پیروی می‌کنند و گمان هرگز نمی‌تواند جایگزین چیزی از حق باشد. برخی در تفسیر این آیه گفته‌اند که در این آیه پیروی از کسی که محصور شخص ظن است مذمت شده است و خداوند در انتهای آیه این افراد را تهدید می‌کند. «یا ایها الذلین ائمترا انقروا الله وقرولوا سلیدا» (حجرات / ۷۰) ترجمه: ای مؤمنان قوتاً پیشه کنید و سخن حق و درست بگویید. علامه طباطبائی در تفسیر «قول سلید» اطمینان داشتن به راستی و درست سخن را لازم می‌شمارد. طبق برخی احادیث، یقین (حق) بر سبب نیست مگر اینکه این آیه را تلاوت فرموده آیا بخش مهمی از فتاوی فقهی ما که متأسفانه دائم در معرض تغییر و اختلاف است، «قول سلید» محسوب می‌شود؟
۲- احادیث
احادیث بسیاری بر این باور دلالت دارد که حکم شرعی بدون اطمینان لازم منتهی است نمونه‌هایی از این احادیث را مرور می‌کنیم: منبغ روایی در مراد متعدد دستور به «پرهیز از تکلف» داده‌اند و احادیث دیگر «متسک خستن به آنچه ایمن نیست» و «نادانسته سخن گفتن» را تکلف شمرده‌اند و پرواضح است که اظهار نظر فقهی به اتروه سؤالات لزومی با توجه به فاصله دوازه قرنی از معصومین (ع) در بیشتر مراد همرا با تکلف است. برخی احادیث فتوا دهندگان بدون علم و بدون هدایت الهی را ملعون فرشتگان، بیان می‌کند. منبغ متعدد حدیثی از برداشته شدن برخی احکام خیر داده‌اند از جمله احکامی که بر ما معلوم نشده است. این احادیث با تمایز مختلف دلالت بر برداشته شدن تکلیف از نامعلوم‌ها می‌کنند. این معنا در منبغ روانی معتبر وارد شده است که هر آنچه حلال و حرام دارد، مادام که حرام آن مشخصاً معلوم نباشد، حلال است. راوی از امام صادق (ع) سؤال می‌کند که آیا در مردم ابزاری نهاده شده که بر وسیله آن به معرفت برسند حضرت فرمود: نه، عرض کردم: آیا مردم مکلف به کسب معرفت هستند؟ فرمود: نه، بر خداست که بیان کند، خدا هیچ کس را راجز به مقدار طاقت تکلیف نکند و خدا هیچ کس را راجز به آنچه داده است تکلیف نکند. این حدیث نیز در منبغ متعدد وارد شده است.
۳- آرای فقیهان
بسیاری از فقیهان در استقلال فقهی تنها بر امله یقینی و اطمینانی بسند کردند و از فتوا دادن بر اساس ظنیات پرهیز کرده‌اند در نتیجه فقه عملاً محصور در مراد نیست که امکان اقله دلیلی یقینی باشد...
پرواضح است که با حذف امله ظنی از مبانی فقه، احکام فقهی تنها بخش اندکی از زندگی مردم را پوشش خواهد داد. موضوع این مقاله پیش نیاز ورود فقه به عرصه اجتماع و سیاست است به همین دلیل امینودوم فقه‌ای جوان بیشتر و صریحتر در این موضوع بیان‌دهند و سخن بگویند.
منبغ: دین آنلاین